16 Şubat 1976 Tarihinde Barselona'da İmzalanan Akdeniz'in Kirlenmeye Karşı Korunmasına Ait Sözleşme ile İki Protokol ve Eklerinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun

(Resmi Gazete ile yayımı : 4 . 11 . 1980 Sayı : 17150)

Kanun No. 2328

Kabul Tarihi : 31 . 10 . 1980

MADDE 1. — 16 Şubat 1976 tarihinde Barselona'da imzalanan «Akdeniz'in Kirlenmeye Karşı Korunmasına Ait Sözleşme» nin ve «Akdeniz'in Gemilerden ve Uçaklardan Vaki Olan Boşaltma Sonucunda Kirlenmeden Korunmasına Ait Protokol» ile «Fevkalade Hallerde Akdeniz'in Petrol ve Diğer Zararlı Maddelerle Kirlenmesinde Yapılacak Mücadele ve İşbirliğine Ait Protokol» un ve eklerinin onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

AKDENİZ'İN KİRLENMEYE KARŞI KORUNMASINA AİT SÖZLEŞME

Akdeniz'in kapladığı saha içinde deniz çevresinin iktisadi, sosyal, sıhhi ve kültürel değerini müdrik olarak,

Bu ortak mirasın, günümüzdeki ve gelecekteki nesillerin istifadesi için korunması konusundaki sorumluluklarının tamamen farkında olarak,

Kirlenme dolayısıyla deniz çevresine, denizin ekolojik dengesine, kaynaklarına ve meşru kullanma şekillerine yönelmiş tehdidi takdir ederek,

Akdeniz Bölgesinin kendine has hidrografik ve ekolojik özelliklerini ve kirlenmeye bilhassa maruz bulunmasını gözönünde bulundurarak,

Kaydedilen ilerlemelere rağmen, bu konuda mevcut uluslararası sözleşmelerin, deniz kirlenmesinin bütün boyutlarını ve kaynaklarını kapsamadığını ve Akdeniz Bölgesinin özel ihtiyaçlarına cevap vermediğini belirterek,

Bölge ölçeğinde birbiriyle ilişkilendirilmiş geniş bir tedbirler bütünü içinde Akdeniz Bölgesinin korunması ve geliştirilmesi için devletlerin ve ilgili uluslararası kuruluşların yakın işbirliğine ihtiyaç bulunduğunu kavrayarak,

İŞBU SÖZLEŞMEYE TARAF OLANLAR AŞAĞIDAKİ ŞEKİLDE ANLAŞMAYA VARMIŞLARDIR

Madde : 1

Coğrafi Kapsam

1. İşbu Sözleşmeye mahsus olmak üzere Akdeniz Sahası, Batıda Cebelitarık Boğazının girişindeki Cape Spartel deniz feneri üzerinden geçen meridyen çizgisinden, Doğuda Çanakkale Boğazının Güney sınırlarında bulunan Mehmetçik ve Kumkale denizfenerleri arasındaki çizgiye kadar uzanan bütün deniz ve körfezleri içine alan Akdenizin asıl denizcilik suları olarak tanımlanmıştır.

2. İşbu Sözleşmeye ek olarak yapılacak herhangi bir protokolde yer almadığı takdirde, Akdeniz sahası, Tarafların iç denizlerini kapsamına almamaktadır.

Madde : 2

Tanımlar

İşbu Sözleşmenin amaçlarına uygun olarak :

a) «Kirlenme», deniz ortamına insan tarafından dolaysız veya dolaylı yollarla, yaşayan varlıklara zarar verici, insan sağlığını tehlikeye koyucu, balıkçılık da dahil olmak üzere denizcilik faaliyetlerini kısıtlayıcı, deniz suyunun niteliğini düşürücü ve kullanma imkânlarını azaltıcı sonuçlar doğuran madde veya enerjinin dahil edilmesi, demektir;

b) «Teşkilat», işbu Sözleşmenin 13 ncü maddesine uygun olarak Sözleşme muamelelerini yürütmekle görevlendirilmiş organ, demektir.

Madde : 3

Genel Hükümler

1. Taraflar işbu Sözleşmeyle tutarlı olmak ve Devletler Hukukuna uygun olmak şartıyla, Akdeniz Bölgesinin deniz ortamının korunmasına katkıda bulunmak üzere, bölge veya altbölge andlaşmalarının da dahil olduğu ikili veya çok taraflı andlaşmalara girebilirler. İşbu Sözleşmeye Taraf olanların katılacakları bu çeşit andlaşmaların birer nüshası Teşkilata iletilecektir.

2. İşbu Sözleşmede yer almış bulunan hiçbir şey, Birleşmiş Milletler Genel Kurulunun 2750 C (XXV) sayılı Kararıyla deniz hukukunu düzenlemek ve geliştirmek üzere toplanmış bulunan Deniz Hukuku Konferansına zarar vermeyecek ve hiçbir Devletin deniz hukuku hakkındaki ve sahildar devlet veya bayrak devleti olarak kaza hakkı üzerindeki halihazır veya gelecekteki taleplerini ve hukuki görüşlerini haleldar etmeyecektir.

Madde : 4

Genel Taahhütler

1. İşbu Sözleşme ve yürürlükte bulunan protokollerinin hükümlerine Taraf Olanlar, tek tek veya birlikte, Akdeniz Bölgesinde deniz çevresinin korunmasını ve daha iyi duruma getirilmesini sağlamak üzere, kirlilikten korunma, kirliliği hafifletme ve kirlilikle mücadele için bütün gerekli tedbirleri alırlar.

2. İşbu Sözleşmenin imzaya açıldığı sırada imzaya açılan protokoller dışında, Sözleşmenin uygulanmasını yönlendirmek için gerekli olan, üzerinde görüş birliğine varılmış tedbirleri, usulleri ve standartları kapsayan yeni protokollerin hazırlanmasında ve kabulünde Taraflar işbirliği içinde çalışırlar.

3. Taraflar, Taraflarca ehliyetli olarak kabul edilen diğer uluslararası kuruluşlarda, Akdeniz Bölgesinin deniz çevresini her çeşit kirlilikten koruyacak tedbirlerin alınması için faaliyet göstermeyi taahhüt ederler.

Madde : 5

Gemilerden ve Uçaklardan Vaki Olan Boşaltma Suretiyle Kirlenme

Taraflar, Akdeniz'de gemilerden ve uçaklardan vaki olan boşaltmaları önlemek ve azaltmak amacıyla bütün gerekli tedbirleri alırlar.

Madde : 6

Gemilerden Vaki Olan Kirlenme

Taraflar, Akdeniz Bölgesinde gemilerden artıkların dökülmesi sonucu meydana gelen kirliliğin önlenmesi, azaltılması ve kirlenmeyle mücadele tedbirlerini uluslararası kanunlara uygun olarak alırlar ve uluslararası düzeyde genellikle kabul görmüş olan, bu tür kirlenmenin sınırlandırılmasıyla ilgili kuralları bu bölgede etkili olarak uygulamayı taahhüt ederler.

Madde : 7

Kıta Sahanlığının, Deniz Yatağının ve Deniz Dibinin Araştırılması ve İşletilmesi Sırasında Meydana Gelen Kirlenme

Taraflar, Akdeniz Bölgesinde kıta sahanlığının, deniz yatağının ve deniz dibinin araştırılması ve işletilmesi sırasında meydana gelen kirlenmenin önlenmesi, azaltılması ve kirlenmeyle mücadele hususunda bütün uygun tedbirleri alırlar.

Madde : 8

Karalardan Gelen Kirlenme

Taraflar, Akdeniz Sahasında kendi sınırları içinde bulunan alanlardan ırmaklar aracılığıyla dökülen, kıyılarda bulunan kuruluşlar veya mahreçler yoluyla veya karada bulunan herhangi bir kaynaktan dışarıya akan kirliliği önleme, azaltma ve kirlenmeyle mücadele etme konularında bütün uygun tedbirleri alırlar.

Madde : 9

Kirlenme Sonucu Meydana Gelebilecek Fevkalade Hallerde Yapılacak İşbirliği

1. Taraflar, Akdeniz Sahası içinde kirlenme sonucu meydana gelebilecek fevkalade hallerde, tehlikenin sebebi ne olursa olsun, gerekli tedbirlerin alınması ve bu durum sonucu ortaya çıkan zararın hafifletilmesi ve ortadan kaldırılması için işbirliği yaparlar.

2. Herhangi bir Taraf Devlet, Akdenizde kirlenme sonucu bir tehlikenin varlığının farkına varırsa, gecikmeden Teşkilatın ve Teşkilat vasıtasıyla veya doğrudan doğruya, bu durumdan zarar görmesi muhtemel olan diğer Tarafların dikkatini çeker.

Madde : 10

Sürekli Denetleme

1. Taraflar, ihtisaslaşmış kabul ettikleri uluslararası organlarla yakın işbirliği yaparak Akdenizde kirliliğin sürekli denetlenmesi amacıyla, ikili veya çok taraflı seviyeler de dahil olmak üzere, birbirini tamamlayıcı veya ortak mahiyette programların gerçekleştirilmesine gayret gösterecekler ve bu Saha için sürekli bir denetleme sisteminin kurulmasına çalışacaklardır.

2. Bu amaçla Taraflar, kendi hükümranlık sınırları içinde kirliliğin sürekli denetlenmesiyle görevli makamları belirleyecekler ve mümkün olduğu nispette hükümranlık sınırları dışında, uluslararası mahiyetteki kirliliğin sürekli denetlenmesi düzenlemelerine katılacaklardır.

3. Taraflar, kirliliğin sürekli denetlenmesini sağlamak üzere ortak usullerin ve standartların düzenlenmesi için işbu Sözleşmeye getirilmesi gerekebilecek eklerin hazırlanması, kabulü ve uygulanması için işbirliği yapmayı taahhüt ederler.

Madde : 11

Bilimsel ve Teknik İşbirliği

1. İşbu Sözleşmenin amaçlarını gerçekleştirmek üzere Taraflar ,mümkün olduğu sürece birbirleriyle doğrudan doğruya veya ehliyetli bölge veya uluslararası kuruluşlar aracılığıyla, bilimsel ve teknik işbirliği alanlarında verilerin ve diğer bilimsel bilginin karşılıklı kullanılmasında işbirliği yapmayı taahhüt ederler.

2. Taraflar, Akdeniz Bölgesinde yürütülecek deniz kirliliğiyle ilgili milli araştırma programlarının geliştirilmesini ve birbirleriyle ahenkleştirilmesini sağlamayı ve bölge esasına dayalı veya uluslararası ölçekte, işbu Sözleşmenin amaçlarına uygun araştırma programlarının hazırlanması ve uygulanması için işbirliği yapmayı taahhüt ederler.

3. Taraflar, Akdeniz Bölgesindeki gelişmekte olan ülkelerin ihtiyaçlarına öncelik vererek, deniz kirliliği konusunda teknik yardım ve diğer desteklerin sağlanmasında işbirliği yapmayı taahhüt ederler.

Madde : 12

Sorumluluk ve Tazminat

İşbu Sözleşme ve ilgili protokollerinin hükümlerinin ihlali sonucu deniz çevresinde ortaya çıkan hasara ilişkin sorumlulukların ve tazminatın tespit usullerinin belirlenmesi ve kabulü için, Taraflar en kısa zamanda işbirliğine girmeyi taahhüt ederler.

Madde : 13

İdari Düzenlemeler

Taraflar, aşağıda gösterilen sekreterya görevleriyle yükümlü organ olarak Birleşmiş Milletler Çevre Programını tayin ederler :

(i) 14, 15 ve 16 ncı maddelerle belirlenen, Tarafların toplantılarını ve müzakerelerini düzenlemek;

(ii) 3, 9 ve 20 ..... uygun olarak elde edilen ikazları, raporları ve diğer bilgileri Taraflara iletmek;

(iii) Tarafların sorularını ve onlardan gelecek bilgileri değerlendirmek ve Taraflarla işbu Sözleşme, Protokoller ve ilişkin ekleri üzerinde istişare etmek;

(iv) İşbu Sözleşmenin protokolleriyle kendisine verilmiş görevleri yerine getirmek;

(v) Taraflarca kendisine verilecek diğer görevleri yerine getirmek;

(vi) Taraflarca ehliyetli kabul edilen uluslararası organlarla insicamı temin etmek ve özellikle sekreterya görevlerinin etkili olarak ifası için ihtiyaç bulunan idari düzenlemelere girmek.

Madde : 14

Tarafların Toplantıları

1. Taraflar olağan toplantılarını iki yılda bir, olağanüstü toplantılarını ise, Teşkilatın veya en az iki Tarafça desteklenen bir Tarafın teklifiyle gerekli görülen herhangi bir zamanda yapacaklardır.

2. Tarafların toplantılarının asli görevi işbu Sözleşmenin ve protokollerinin uygulanmasının sürekli gözden geçirilmesi olacaktır; özellikle :

(i) Taraflarca veya ehliyetli kabul edilen uluslararası kuruluşlarca deniz kirlenmesinin durumu hakkında tutulan envanterleri ve bunların Akdeniz Sahasına etkilerini genel olarak izlemek;

(ii) 20 nci maddeye göre Taraflarca sunulan raporları değerlendirmek;

(iii) 17 nci maddede belirlenmiş bulunan usule uygun olarak, ihtiyaç duyulduğu zaman, işbu Sözleşmenin ve protokollerinin eklerini kabul etmek, gözden geçirmek ve değiştirmek;

(iv) 15 ve 16 ncı maddelerdeki hükümlere uygun olarak, yeni protokollerin kabulü veya işbu Sözleşme ve protokollerinde değişiklik yapılması için tavsiyelerde bulunmak;

(v) İşbu Sözleşme, protokoller ve eklerle ilgili meseleleri incelemek üzere, ihtiyaç duyulan çalışma gruplarını kurmak;

(vi) İşbu Sözleşme ve protokollerin amaçlarının gerçekleştirilmesi için ihtiyaç duyulan yeni teşebbüsleri değerlendirmek ve karara bağlamak.

Madde : 15

Yeni Protokollerin Kabulü

1. 4 ncü maddenin 2 nci paragrafına uygun olarak Taraflar diplomatik konferans niteliğindeki toplantılarda yeni protokollerin kabulüne gidebilirler.

2. Tarafların üçte ikisinin teklifiyle, yeni protokolleri kabul edecek bir diplomatik konferans, Teşkilat tarafından düzenlenebilecektir.

3. İşbu Sözleşmenin yürürlüğe girmesi beklenirken, Teşkilat Sözleşmeyi imzalamış bulunanlarla görüştükten sonra, yeni protokoller kabul etmek amacıyla bir diplomatik konferans toplayabilir.

Madde : 16

Sözleşmenin veya Protokollerin Değiştirilmesi

1. İşbu Sözleşmeye Taraf Olanlardan herhangi biri Sözleşmeye değişiklik teklifi getirebilir. Değişiklikler, Tarafların üçte ikisinin teklifiyle, Teşkilat tarafından toplanmaya davet edilen bir diplomatik konferans tarafından kabul edilir.

2. İşbu Sözleşmeye Taraf Olanlardan herhangi biri protokollere değişiklik teklifi getirebilir. Bu tür değişiklikler, Tarafların üçte ikisinin teklifiyle toplanan bir diplomatik konferans tarafından kabul edilir.

3. İşbu Sözleşmeyle ilgili değişiklik teklifleri, diplomatik konferansta temsil edilen Sözleşmeye Tarafların dörtte üç çoğunluk oyu ile kabul edilecek ve Depoziter Devlet tarafından Sözleşmeye Taraf olanların tamamının onayına sunulacaktır. Herhangi bir protokolle ilgili değişiklik teklifleri, diplomatik konferansta temsil edilen protokole Tarafların dörtte üç çoğunluk oyu ile kabul edilecek ve Depoziter Devlet tarafından Protokole Taraf olanların tamamının onayına sunulacaktır.

4. Değişikliklerin kabulü Depoziter Devlete yazılı olarak bildirilecektir. Söz konusu olan duruma göre Sözleşme veya protokollerde kabul edilen değişiklikler, işbu maddenin 3 ncü paragrafına uygun olarak, Tarafların en az dörtte üçü tarafından onaylandığını bildirir belgelerin Depoziter Devlet tarafından teslim alınmasından sonraki otuzuncu günde, değişiklikleri kabul eden devletler arasında yürürlüğe girecektir.

5. İşbu Sözleşmeye veya herhangi bir protokolüne getirilen değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra, işbu Sözleşme veya protokollere yeni taraf olanlar mukaveleye değişmiş şekliyle Taraf kabul edileceklerdir.

Madde : 17

Ekler ve Eklerdeki Değişiklikler

1. İşbu Sözleşmenin veya protokollerinin ekleri, bağlı bulundukları Sözleşmenin veya protokollerin tamamlayıcı parçalarını teşkil edeceklerdir.

2. Hakemlik usulü ile ilgili ek hariç olmak üzere, protokollerde özel bir usul belirlenmemişse, aşağıda gösterilen usul işbu Sözleşmenin veya protokollerinin eklerinde teklif edilen değiştirme önergelerinin kabul edilmesi ve yürürlüğe konmasında geçerli olacaktır :

(i) Bütün Taraflar, 14 ncü maddede sözü edilen toplantılarda işbu Sözleşmenin veya protokollerin eklerinde değişiklik teklif edebilirler;

(ii) Söz konusu mukaveleye getirilecek değişiklikler, Sözleşmeye Taraf olanların dörtte üç çoğunluk oyu ile kabul edilecektir;

(iii) Bu şekilde kabul edilmiş bulunan değişiklikler, Depoziter Devlet tarafından zaman geçirilmeden bütün Taraflara duyurulacaktır;

(iv) İşbu Sözleşmenin veya protokollerinin eklerinde yapılan değişiklikleri onaylama imkânı bulamayan Taraflar, değişikliği kabul eden Tarafların kabul sırasında belirledikleri bir süre içinde, durumlarını Depoziter Devlete yazıyla bildireceklerdir;

(v) Bundan önceki altparagrafa uygun olarak alınan ihbarnameler, Depoziter Devlet tarafından zaman geçirilmeden Taraflara duyurulacaktır;

(vi) (iv) altparagrafta belirtilen sürenin dolması halinde, bu süre içinde sözkonusu altparagraf hükümlerine uygun olarak ihbarlarını yapmamış bulunan Taraflar, Sözleşme veya protokollerin ekleriyle ilgili değişikliklerin uygulama kapsamına dahil edileceklerdir.

3. İşbu Sözleşmeye veya protokollere yeni bir ekin kabulü ve yürürlüğe konması, işbu maddenin 2 nci paragrafında belirtilen kabul ve yürürlüğe konma usulüne göre yapılacaktır. Eğer Sözleşme veya protokollerde bir değişiklik sözkonusu ise, yeni ek, Sözleşme veya protokollerde yapılan değişikliğin yürürlüğe girmesine kadar yürürlüğe konmayacaktır.

4. Hakemlik usulü ile ilgili ekte yapılacak değişiklikler, işbu Sözleşmenin kendinde yapılan değişiklik olarak kabul edilir ve 16 ncı maddede belirlenen usul uyarınca teklif ve kabul olunabilirler.

Madde : 18

İçtüzük ve Mali Kurallar

1. Taraflar 14, 15 ve 16 ncı maddelerde öngörülen toplantı ve konferansları için içtüzük tespit edeceklerdir.

2. Özellikle kendilerinin mali katkılarını tayin etmek üzere Taraflar, Teşkilatla istişarede bulunarak mali kurallar tespit edeceklerdir.

Madde : 19

Oy Hakkının Özel Kullanılışı

İhtisas sahibi bulundukları alanlarda, Avrupa Ekonomik Topluluğu ve Sözleşmenin 24 ncü maddesinde işaret edilen herhangi bir bölgesel ekonomik gruplaşma, işbu Sözleşmeye ve bir veya daha fazla sayıda protokole Taraf olan üyelerinin sayısına eşit sayıda oy hakkına sahiptir. Aynı zamanda Avrupa Ekonomik Topluluğu ve diğer ekonomik grupların da üyeleri olan Taraflar, kendi oy haklarını kullandıkları takdirde Topluluk veya gruplaşmalar bu üyelerinin oy haklarını tekrar kullanamazlar, veya bunun tam tersi uygulanır.

Madde : 20

Raporlar

Tarafların toplantılarında belirlenecek şekilde ve zaman aralıkları içinde, işbu Sözleşmeye ve protokollere Taraf olanlar, Sözleşmenin uygulanması amacıyla alınan tedbirler hakkında hazırlayacakları raporları Teşkilata gönderirler.

Madde : 21

Uygulamanın Denetlenmesi

Taraflar, işbu Sözleşmenin ve protokollerin uygulanmasının denetlenmesinde kullanılacak usulleri geliştirmek üzere işbirliği yapmayı deruhte ederler.

Madde : 22

Anlaşmazlıkların Çözülmesi

1. İşbu Sözleşmenin veya protokollerin yorumlanması veya uygulanması üzerinde Taraflar arasında anlaşmazlık çıkması halinde, anlaşmazlığın çözülmesi için görüşme yolu veya Tarafların seçecekleri herhangi bir uzlaştırıcı yol kullanılacaktır.

2. İlgili Tarafların bir önceki paragrafta belirtilen yollarla anlaşmazlığı çözmeleri mümkün olmadığı takdirde, ortak kabul yolu ile anlaşmazlık işbu Sözleşmenin (A) ekinde ortaya konulan şartlar altında hakemlik müessesesine teslim edilecektir.

3. Bununla birlikte Taraflar, herhangi bir zamanda, özel bir zamanlamaya ihtiyaç göstermeden, aynı yükümlülüğü kabul eden bütün diğer Tarafları da ilgilendirerek, (A) ekinin hükümlerine uygun olarak, hakemlik usulünün uygulanmasını fiilen zorunlu kabul ettiklerini beyan edebilirler. Böyle bir beyan, Depoziter Devlete yazılı olarak bildirilir; Depoziter Devlet bunu diğer Taraflara duyurur.

Madde : 23

Sözleşme ile Protokollerin İlişkisi

1. Protokollerden en az birine Taraf olmaksızın hiçbir kimse işbu Sözleşmeye Taraf olamaz. Sözleşmeye Taraf olmaksızın veya aynı anda Taraf haline gelmeksizin hiçbir kimse protokollere Taraf olamaz.

2. İşbu Sözleşmenin protokolleri sadece protokolü imzalamış bulunan Taraflar için bağlayıcıdır.

3. İşbu Sözleşmenin 14, 16 ve 17 nci maddeleri uyarınca, protokollerle ilgili kararların alınması yalnız protokole Taraf olanlarca yerine getirilebilir.

Madde : 24

İmza

1. 16 Şubat 1976 tarihleri arasında Barselona'da Akdeniz'in korunması amacıyla Akdeniz'e sahildar Devletlerin tam yetkili temsilcileri seviyesinde yapılan Konferansa davet edilen Devletler ve herhangi bir Protokol hükümleri gereğince Protokolü imzalamaya hak kazanmış olanlar için, işbu sözleşme; Akdeniz'in Gemilerden ve Uçaklardan Vaki Olan Boşaltma Sonucunda Kirlenmeden Korunmasına Ait Protokol; ve Fevkalade Hallerde Akdeniz'in Petrol ve Diğer Zararlı Maddelerle Kirlenmesinde Yapılacak Mücadele ve İşbirliğine Ait Protokol, Barselona'da 16 Şubat 1976 günü ve Madrid'de 17 Şubat 1976 ilâ 17 Şubat 1977 tarihleri arasında imzaya açık olacaktır. Adı geçen metinler, Avrupa Ekonomik Topluluğu ve herhangi bir üyesi Akdeniz'e sahildar bulunan, işbu Sözleşme ile belirlenen alanlarda yetki kullanan ve Protokollerden herhangi birinin hükümlerinden etkilenen, benzer bölgesel ekonomik birlikler tarafından imzalanmak üzere aynı tarihe kadar açık tutulacaktır.

Madde : 25

Resmen Tasdik, Kabul veya Tasvip

İşbu Sözleşme ve ilişik Protokolleri resmen tasdik, kabul veya tasvibe tabidir. Resmen tasdik, kabul veya tasvip senetleri Depoziter Devlet olma vazifesini deruhte eden İspanyol Hükümetine tevdi edilecektir.

Madde : 26

Katılma

1. 24 ncü maddede belirtilen Devletlerin, Avrupa Ekonomik Topluluğunun ve benzer birliklerinin katılmaları için mevcut Sözleşme, Akdeniz'in Gemilerden ve Uçaklardan Vaki Olan Boşaltma Sonucunda Kirlenmeden Korunmasına Ait Protokol, ve Fevkalâde Hallerde Akdeniz'in Petrol ve Diğer Zararlı Maddeler Yoluyla Kirlenmesinde Yapılacak Mücadele ve İşbirliğine Ait Protokol, 17 Şubat 1977 gününden itibaren açık olacaktır.

2. Sözleşmenin ve herhangi bir Protokolünün yürürlüğe girmesinden sonra, 24 ncü maddede adı geçmeyen Devletler işbu Sözleşme ve Protokollerine, katılmak istedikleri Protokolün Taraflarının dörtte üçünün tasvibinden sonra katılabilirler.

3. Katılma belgeleri Depoziter Devlete tevdi edilir.

Madde : 27

Yürürlüğe Girme

1. İşbu Sözleşme, ilk Protokolünün yürürlüğe girdiği günde yürürlüğe girer.

2. İşbu Sözleşme, aynı tarihte, 24 ncü maddede belirtilen ve henüz yürürlüğe girmemiş herhangi bir Protokole taraf olmak üzere resmi muamelelerini tamamlamış Devletler, Avrupa Ekonomik Topluluğu ve benzer bölgesel ekonomik birlikler için de yürürlüğe girmiş sayılır.

3. Protokolde aksi belirlenmemiş olduğu takdirde, işbu Sözleşmenin bütün Protokolleri en az altı adet resmen tasdik, kabul veya tasvip veya 24 ncü maddede belirtilen tarafların Protokole katılma senedinin Depoziter Devlete tesliminden sonraki otuzuncu günde yürürlüğe girer.

4. Bundan sonra, işbu Sözleşme veya herhangi bir Protokol, 24 ncü maddede belirtilen herhangi bir Devlet, Avrupa Ekonomik Topluluğu ve benzer bölgesel ekonomik birlikler tarafından resmen tasdik, kabul, tasvip veya katılma senetlerinin tevdi edilişini müteakip otuzuncu günde bu Taraflar için yürürlüğe girer.

Madde : 28

Çekilme

1. İşbu Sözleşmenin yürürlüğe giriş tarihinin üçüncü yılından sonra Taraflar yazılı çekilme ihbarı yapmak suretiyle Sözleşmeden çekilebilirler.

2. Protokolde başka bir şekil belirlenmemiş olduğu takdirde Protokole Taraf Olanlar, Protokolün yürürlüğe giriş tarihinin üçüncü yılından sonra yazılı çekilme ihbarı yapmak suretiyle Protokolden çekilebilirler.

3. Çekilme, çekilme tebliğinin Depoziter Devlet tarafından teslim alınışının doksanıncı gününden itibaren uygulamaya konur.

4. İşbu Sözleşmeden çekilen Taraflar, Sözleşmenin Taraf oldukları bütün Protokollerinden de çekilmiş sayılırlar.

5. Bir Protokolden çekilen Taraf, eğer Sözleşmenin başka bir Protokolüne Taraf değilse, Sözleşmeden de çekilmiş sayılır.

Madde : 29

Depoziter Devletin Sorumlulukları

1. Depoziter Devlet 24 ncü maddede belirtilen Tarafları ve Teşkilatları aşağıda gösterilen konularda haberdar eder :

(i) İşbu Sözleşme ve bütün Protokollerinin imzalanması; ve 24, 25 ve 26 ncı maddeler uyarınca resmen tasdik, kabul, tasvip ve katılma senetlerinin teslim alınması;

(ii) 27 nci madde hükümlerine göre, Sözleşme ve herhangi bir Protokolün yürürlüğe gireceği tarih;

(iii) 28 nci maddeye uygun olarak yapılacak çekilme ihbarları;

(iv) Sözleşme ve Protokollerle ilgili değişikliklerin kabulü ve 16 ncı madde hükümlerine uygun olarak değişikliklerin yürürlüğe gireceği tarihler;

(v) Yeni Eklerin kabul edilmesi ve mevcut Eklerin 17 nci maddeye uygun olarak değişmeleri;

(vi) 22 nci maddenin 3 ncü paragrafında belirtilen hakemlik usulünün uygulanmasının zorunlu kılındığını beyan eden ilan.

2. İşbu Sözleşmenin ve bütün Protokollerinin asılları Depoziter Devlet olan İspanyol Hükümetince teminat altında bulundurulacak ve İspanyol Hükümeti sözkonusu Sözleşme ve Protokollerin tasdik edilmiş suretlerini Taraf Devletlere, Teşkilata ve Birleşmiş Milletler Beyannamesinin 102 nci maddesi uyarınca kayıt ve yayımının yapılması için Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine gönderecektir.

BUNUN ŞAHİDİ OLARAK aşağıda imzaları bulunanlar, kendi hükümetleri tarafından tam yetkili kılınarak, işbu Sözleşmeyi imzalamışlardır.

16 Şubat 1976 günü Barselona'da Arap, İngiliz, Fransız ve İspanyol dillerinde birer nüsha olmak üzere DÜZENLENEN dört metin eşit derecede geçerlidir.

EK — A

Hakemlik Usulü

Madde : 1

Anlaşmazlık konusuyla ilgili Tarafların başka bir şekil kabul etmeleri dışında, hakemlik usulü işbu Ek ile belirlenen şekilde yürütülecektir.

Madde : 2

1. Sözleşmenin 22 nci maddesinin 2 veya 3 ncü paragrafı hükümlerine uygun olarak, Taraf bir Devletin diğer bir Taraf Devlete bulunacağı talep üzerine bir hakemlik mahkemesi teşkil edilir. Hakemlik talepnamesi, müracaatın konusunu, özellikle Sözleşmenin veya Protokollerin ilgili maddelerini ve bunların anlaşmazlığa yol açan yorum veya uygulamalarını açıklayacak şekilde düzenlenir.

2. Talep sahibi olan Taraf, bir hakemlik mahkemesinin kurulmasını talep ettiğini, bunu anlaşmazlıkla ilgili hangi Tarafa yönelttiğini, Sözleşmenin ve Protokollerin ilgili maddelerini ve kendi kanaatine göre anlaşmazlığa yol açan yorum veya uygulamayı Teşkilata bildirecektir. Teşkilat bu bilgiyi bütün Taraflara duyurur.

Madde : 3

Hakemlik mahkemesi üç üyeden meydana gelir; anlaşmazlığa taraf olan Taraflar birer hakem tayin ederler ve aralarında anlaşarak, mahkemeye başkanlık edecek üçüncü bir şahsı belirlerler. Tayin edilen üçüncü şahsın, anlaşmazlığa taraf olan Tarafların hiçbirinin vatandaşı olmaması, devamlı ikamet yerinin sözkonusu Taraflardan birinin sınırları içinde bulunmaması, anlaşmazlığa düşen Taraflar tarafından istihdam edilmemiş olması ve bu davayla herhangi bir başka yetki dolayısıyla uğraşmamış bulunması şarttır.

Madde : 4

1. Hakemlik mahkemesinin başkanı, ikinci hakem üyenin tayin edilmesinden itibaren iki ay içinde belirlenememişse, ısrarlı olan Tarafın talebi üzerine Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri buraya iki ay içinde bir tayin yapar.

2. Anlaşmazlığa taraf olan Taraflardan biri, hakemlik usulüne müracaat edilmesi talebini aldıktan sonra iki ay içinde kendi hakemini tayin etmemişse, diğer Taraf Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine başvurur. Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri önce iki ay içinde mahkemenin başkanını tayin eder. Tayinin yapılması üzerine mahkeme başkanı, kendi hakemini belirlememiş olan Taraftan iki ay içinde bunun yerine getirilmesini ister. Sürenin dolmasından sonra, durumu Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine bildirir ve Genel Sekreter iki ay içinde buraya da bir tayin yapar.

Madde : 5

1. Hakemlik mahkemesinin kararlarında uluslararası hukuk esas alınacak; özellikle, işbu Sözleşmenin ve ilgili Protokollerin hükümleri geçerli olacaktır.

2. İşbu Ek'in hükümlerine uygun olarak kurulacak hakemlik mahkemeleri kendi içtüzüklerini kendileri tespit edeceklerdir.

Madde : 6

1. Hakemlik mahkemesinin usul veya esas üzerindeki kararları üyelerinin çoğunluk oyu ile alınacaktır.

2. Mahkeme, olayı tespit etmek üzere bütün uygun tedbirleri alabilir. Taraflardan birinin talebi üzerine gerekli geçici tedbirleri teklif edebilir.

3. İşbu Ek'in hükümlerine uygun olarak iki veya daha fazla sayıda hakemlik mahkemesi mevcutsa ve bu mahkemeler aynı veya benzer iddialarla karşı karşıya iseler, olayın tespiti ile ilgili usuller hakkında birbirlerine bilgi verebilirler ve bu usullere mümkün olduğu ölçüde uymaya çalışırlar.

4. Anlaşmazlıkla ilgili Taraflar duruşmaların devamı için bütün gerekli imkânları sağlarlar.

5. Taraflardan birinin bulunmaması veya ihmali duruşmanın devamı için engel teşkil etmez.

Madde : 7

1. Hakemlik mahkemesinin hükmü, sebepleri kapsayan bir gerekçe ile birlikte sunulacaktır. Hüküm, anlaşmazlık halinde olan Taraflar için nihai ve bağlayıcıdır.

2. Mahkeme hükmünün yorumlanması veya yerine getirilmesi ile ilgili olarak Taraflar arasında bir anlaşmazlık çıktığı takdirde, ısrarlı olan Taraf hükmü hakemlik mahkemesine tekrar sunar. Eğer mahkemenin tekrar toplanması mümkün olamıyorsa, bu amaçla birinci mahkemede uygulanan aynı usullerle yeni bir hakemlik mahkemesi teşkil edilir.

Madde : 8

Sözleşmenin 24 ncü maddesinde belirtilen Avrupa Ekonomik Topluluğuna ve benzer herhangi bir bölgesel ekonomik birliğe, işbu Sözleşmeye Taraf olan Devletler gibi, şikâyetçi veya şikâyet edilen olarak hakemlik mahkemesine çıkabilmeleri için yetki verilmiştir.

ARNAVUTLUK adına
CEZAYİR adına
FAS adına
FRANSA adına
İSPANYA adına
İSRAİL adına
İTALYA adına
KIBRIS adına
LİBYA ARAP CUMHURİYETİ adına
LÜBNAN adına
MALTA adına
MISIR adına
MONAKO adına
SURİYE ARAP CUMHURİYETİ adına
TUNUS adına
TÜRKİYE adına
YUGOSLAVYA adına
YUNANİSTAN adına

AKDENİZ'İN GEMİLERDEN VE UÇAKLARDAN VAKİ OLAN BOŞALTMA SONUCUNDA KİRLENMEDEN KORUNMASINA AİT PROTOKOL

Akdenizin Kirlenmeye Kar'şı Korunmasına Ait Sözleşme'ye Taraflar olarak,

Deniz ortamına gemilerden ve uçaklardan artıkların ve diğer maddelerin dökülmesi sonucunda meydana gelen tehlikeyi teşhis ederek,

Sahildar Devletlerin Akdeniz'i bu tehlikeden korumakta ortak menfaatleri bulunduğunu düşünerek,

1972 yılında Londra'da kabul edilen Artıkların ve Diğer Maddelerin Boşaltılması Sonucu Denizlerin Kirlenmesinin Önlenmesine Ait Sözleşme'yi hatırda bulundurarak,

İŞBU PROTOKOLE TARAF OLANLAR AŞAĞIDAKİ ŞEKİLDE ANLAŞMAYA VARMIŞLARDIR :

Madde : 1

İşbu Protokole Taraf Olanlar (bundan sonra «Taraflar» olarak anılmıştır) Akdeniz Sahasının gemilerden ve uçaklardan vaki olan boşaltma sonucu kirlenmesinin önlenmesi ve azaltılması için bütün uygun tedbirleri alacaklardır.

Madde : 2

İşbu Protokolün geçerli olduğu bölge, Akdeniz'in Kirlenmeye Karşı Korunmasına Ait Sözleşme'nin (bundan sonra «Sözleşme» olarak anılmıştır) 1 nci maddesinde tanımlanan bölgedir.

Madde : 3

İşbu Protokolün amaçları açısından :

1. «Gemiler ve Uçaklar,» denizde giden veya havada giden her çeşit araç demektir. Bu terim, kendi kendine hareket eder olsun veya olmasın, bütün hava yastıklı tekneleri, yüzen tekneleri, denizde yapılmış platformları ve diğer insan yapısı tesisleri ve bunların araç ve gereçlerini kapsar.

2. «Artıklar ve Diğer Maddeler,» her çeşit, şekil ve tarifte madde ve cisimler demektir.

3. «Boşaltma» :

a) Gemilerden veya uçaklardan denize bilerek atılan artıklar ve diğer maddeler;

b) Gemilerin veya uçakların bilerek denize attıkları maddeler,

demektir.

4. «Bozaltma,» şunları içine almaz :

a) Gemiler ve uçaklar tarafından atılan veya gemilere ve uçaklara atılmak üzere getirilen artıklar ve diğer maddeler, veya bu tür artıkların ve maddelerin gemilerde ve uçaklarda muameleye tabi tutulması sonucu atılan maddeler hariç kalmak üzere, gemi ve uçakların ve bunların araç ve gereçlerinin nizami harekâtı sonucu veya tesadüfen denize dökülen artık ve diğer maddeler.

2. Bütün Tarafların yetkili makamları 5 nci ve 6 ncı maddelerde şart koşulan izin belgelerini, boşaltılma talebinde bulunulan artıklar veya diğer maddeler itibariyle şu durumlarda çıkarırlar :

a) Kendi sınırları içinde yapılan yüklemeler; ve

b) Yüklemenin işbu Protokole taraf olmayan bir devletin sınırları içinde yapılması halinde, kendine kayıtlı veya kendi bayrağını taşıyan gemi veya uçakların yapacakları yüklemeler.

Madde : 11

1. Bütün Taraflar, işbu Protokolün uygulanması için gerekli olan tedbirleri aşağıda belirtilen haller itibariyle yerine getirirler :

a) Kendi sınırları içinde kayıtlı bulunan veya bayrağını taşıyan gemiler ve uçaklar;

b) Denize dökülecek artık ve diğer maddeleri kendi sınırları içinde yükleyen gemiler ve uçaklar;

c) Kendi hükümranlık sınırları içinde bu anlamda boşaltma yaptığı tahmin edilen gemi veya uçaklar.

2. İşbu Protokol, Devlete ait olan, Devlet tarafından işletilen ve kullanıldığı sürece sadece hükümetin ticari olmayan hizmetlerine tahsis edilmiş bulunan gemi ve uçaklar için uygulanmaz. Ancak, bütün Taraflar bu tür gemilerin ve uçakların işlemelerine ve işleme kapasitelerine zarar vermeyecek uygun tedbirleri alarak, bu araçların mümkün olduğu ölçüde Protokolün gereklerine uydurulmalarını temin etmeye gayret ederler.

Madde : 12

Bütün Taraflar, kendi kontrol gemilerine ve uçaklarına ve diğer bu tür hizmetlilerine birer genelge yayınlayarak, işbu Protokolün hükümlerine aykırı olarak yapılan veya yapılacak boşaltma olaylarını ve durumlarını resmi makamlarına bildirmelerini istemeyi kabul ederler. Eğer Taraf uygun görürse, böyle durumları ilgili Taraflara da duyurur.

Madde : 13

İşbu Protokoldeki hiçbir husus, uluslararası hukuka uygun olarak, Tarafların boşaltma sonucu denizlerde ortaya çıkan kirliliği önleme haklarını engellemez.

Madde : 14

1. İşbu Protokole Taraf Devletlerin olağan toplantıları, Sözleşmenin 14 ncü maddesinde belirtilen Sözleşmeye Taraf Olanların yapacakları olağan toplantılarla birlikte yapılacaktır. Taraflar, Sözleşmenin 14 ncü maddesine uygun olmak kaydıyla olağanüstü toplantılar da yapabilirler.

2. İşbu Protokole Taraf Olanların toplantılarının gayesi :

a) İşbu Protokolün uygulanmasını izlemek; alınan tedbirlerin tesir derecesini mütalaa etmek; ve özellikle, Ekler halinde düzenlenmek üzere yeni tedbirlere ihtiyaç olup olmadığını tespit etmek;

b) 5 nci, 6 ncı ve 7 nci maddeler gereğince verilen izin belgeleriyle ilgili kayıtları incelemek ve görüşmek ve vaki olmuş boşaltma ameliyelerini gözden geçirmek;

c) İşbu Protokolün Eklerini gözden geçirmek ve değiştirmek;

d) İşbu Protokolün uygulanması için gerekli görülen diğer görevleri yerine getirmek.

3. Sözleşmenin 17 nci maddesi uyarınca, işbu Protokolün Eklerine getirilecek değişiklikler için Tarafların dörtte üçünün çoğunluk oyu gereklidir.

Madde : 15

1. Sözleşmenin bütün protokollerle ilgili olan hükümleri, işbu Protokol için de geçerlidir.

2. Tarafların başka bir şekil üzerinde anlaşmaları hariç olmak üzere, Sözleşmenin 18 nci maddesine uygun olarak kabul edilmiş bulunan içtüzük ve mali hükümler, işbu Protokol için de geçerlidir.

Bunun şahidi olarak, aşağıda imzaları bulunanlar, kendi hükümetleri tarafından tam yetkili kılınarak, işbu Protokolü imzalamışlardır.

16 Şubat 1976 günü Barselona'da Arap, İngiliz, Fransız ve İspanyol dillerinde birer nüsha olmak üzere düzenlenen dört metin eşit derecede geçerlidir.

EK — I

A) İşbu Protokolün 4 ncü maddesi uyarınca aşağıdaki madde ve cisimler sıralanmıştır :

1. Organohalojen bileşikler ve zehirli olmayanları veya yenebilir deniz canlılarını yenemez duruma sokmadan denizde hızla biyolojik olarak zararsız maddelere dönüşebilen bileşikleri hariç olmak üzere, deniz ortamında bu tür maddeler meydana getirebilecek bileşikler,

2. Organosilikon bileşikleri ve zehirli olmayanları veya yenebilir deniz canlılarını yenemez duruma sokmadan denizde hızla biyolojik olarak zararsız maddelere dönüşebilen bileşikleri hariç olmak üzere, deniz ortamında bu tür meydana getirebilecek bileşikler.

3. Cıva ve cıva bileşikleri.

4. Kadmiyum ve kadmiyum bileşikleri.

5. Varlıkları dolayısıyla balıkçılık ve denizciliğe zarar verebilecek, denizin faydalarını azaltabilecek, veya denizin hukuki kullanma imkânlarına müdahale edebilecek kalıcı plastik maddeler ve diğer sunî maddeler.

6. Gemilere ve uçaklara denize boşaltılmak üzere alınan hampetrol ve petrolden elde edilen hidrokarbonlar ve bu maddelerin karışımları olan maddeler.

7. Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı tarafından belirlenecek yüksek, orta ve az derecede radyoaktif artıklarla, yüksek, orta ve az derecede radyoaktif cisimler.

8. Deniz suyunun niteliğini etkileyecek bileşimde ve miktarda asit ve alkali bileşikler. Dikkate alınacak bileşim çeşitleri ve miktarları, işbu Protokolün 14 ncü maddesinin 3 ncü paragrafında belirtilen usule uygun olarak Taraflarca belirlenecektir.

9. (i) Yenebilir deniz canlılarını yenemez duruma sokmamak; veya,

(ii) İnsan ve hayvan hayatını tehlikeye sokmamak şartıyla, denizin fizikî, kimyevi ve biyolojik süreçleri yoluyla hızla zararsız duruma gelen maddeler hariç olmak üzere, hangi halde bulunursa bulunsun (katı, sıvı, yarı sıvı, gaz veya canlı), biyolojik ve kimyevi savaş maddeleri.

B) İşbu Ek, yukarıda 1 ila 6 ncı paragraflarda ipucu kirleticiler olarak belirtilen maddeleri ihtiva eden lağım ve tarak birikintileri gibi artıklar ve diğer maddeler için geçerli değildir. Bu tür artıkların boşaltılması II nci ve III ncü Eklerin konularını teşkil etmektedir.

EK — II

Boşaltılması özel ilgi isteyen artık ve diğer maddeler 5 nci madde gereğince aşağıda sıralanmıştır :

1. (i) Arsenik, kurşun, bakır, çinko, berilyum, krom, nikel, vanadyum, selenyum, antimon ve bunların bileşikleri.

(ii) Siyanürler ve flüorlar.

(iii) Böcek öldürücü ilaçlar ve bunların Ek I de belirtilmeyen yan ürünleri.

(iv) Deniz canlılarına zarar vermesi ihtimali olan veya yenebilir deniz canlılarını yenemez duruma sokan ve Ek I'de belirtilmeyen suni organik kimyevi maddeler.

2. (i) Bileşim türleri ve miktarları Ek I'in A. 8 nci paragrafında belirtilen usule uygun olarak tespit edilmemiş bulunan asit ve alkali bileşikler.

(ii) İşbu Protokolün 14 ncü maddesinin 3 ncü paragrafıyla belirlenen usul uyarınca Tarafların tespit edecekleri belirli tavan miktarların altında boşaltılabilecek bileşikler hariç olmak üzere, Ek I ile kapsanmayan asit ve alkali bileşikler.

3. Denizin dibine çökerek, balıkçılık ve denizcilik açısından ciddi engel teşkil edebilecek yük kapları, maden hurdaları ve diğer hacimli artıklar.

4. Zehirli olmamakla birlikte, boşaltıldıkları miktarlar dolayısıyla denizin kullanılma imkânlarını ciddi olarak azaltabilecek, insan hayatını veya deniz canlılarını tehlikeye atabilecek, veya denizciliği engelleyebilecek maddeler.

5. Ek I'de kapsanmayan radyoaktif artıklar ve diğer radyoaktif maddeler. Bunlar için izin belgesi verilmesinin sözkonusu olduğu durumlarda taraflar bu konuda ehliyetli Uluslararası Atom Enerjisi Ajansının, tavsiyelerine uyacaklardır.

EK — III

7 nci madde gözönünde bulundurularak, denize boşaltılması için izin belgesi verilmesi sözkonusu olan maddeler için uygulanacak kıstasların tespitinde şu unsurlar dikkate alınacaktır :

A) Maddelerin özellikleri ve bileşimi

1. Boşaltılacak maddelerin toplam miktarları ve ortalama bileşimleri (mesela : yılda);

2. Hali (mesela : katı, çamur, sıvı veya gaz);

3. Özellikleri : Fiziki (mesela : erime kabiliyeti ve yoğunluğu), kimyevi ve biyokimyevi (mesela : oksijen talebi, gıdaları) ve biyolojik (mesela : virüsler, bakteriler, mayalar, asalaklar);

4. Zehirlilik derecesi;

5. Kalıcılık derecesi : Fiziki kimyevi ve biyolojik olarak;

6. Biyolojik maddeler ve çökelekler içinde birikme dereceleri ve biyolojik olarak değişebilirlikleri;

7. Fiziki, kimyevi ve biyolojik değişmelere duyarlılığı ve deniz ortamında diğer erimiş onganik ve organik olmayan maddelerle birbirlerine tesir etme durumları;

8. Deniz kaynaklarına (balıklar, kabuklu deniz ürünleri) bulaşarak veya başka değişiklikler meydana getirerek, bunların pazarlanma imkânlarını azaltma ihtimalleri.

B) Boşaltma yerlerinin özellikleri ve biriktirme yöntemleri:

1. Yer (mesela : Boşaltma alanının mevkii, kıyıdan uzaklık ve derinliği), yerin diğer kullanma alanlarına nispetle mevkii (mesela : Manzara bölgelerine, yumurtlama yerlerine, balık yetiştirme ve avlanma alanlarına, işletilebilir kaynaklara);

2. Belirli zaman birimleri içinde boşaltma sıklığı (mesela : Bir günde, bir haftada, bir ayda boşaltılabilecek miktar);

3. Eğer varsa, biriktirme ve muhafaza etme yöntemleri;

4. Bilhassa geminin hızı ile irtibatlı olmak üzere, teklif edilen kirliliği salma yöntemleri ile ilk seferde ulaşılan sulandırma derecesi;

5. Dağılma özellikleri : (Mesela : Yatay taşınma açısından akıntıların etkileri, denizin yükselip alçalması, rüzgârlar ve dikey karışma);

6. Suyun özellikleri : (Mesela : Isı derecesi, pH durumu, tuzluluk derecesi, tabakalaşma durumu, kirliliğin oksijen indeksleri - erimiş oksijen (DO), kimyevi oksijen talebi (COD), biyokimyevi oksijen talebi (BOD) -, amonyak, yüzer durumda bulunan maddeler, diğer besin maddeleri ve üreyebilirlikleri de dahil olmak üzere organik halde veya madeni halde mevcut nitrojen);

7. Dip özellikleri : (Mesela : Topoğrafyası, jeokimyevi ve jeolojik özellikleri ve biyolojik üreyebilirliği);

8. Bu bölgede daha önce başka boşaltmaların yapılmış olup olmadığı ve bunun etkileri (mesela : Geçmişte ağır maden kayıtları ve organik kömür muhtevası);

9. İzin belgeleri verecekleri zaman Taraflar, mevsimlerle ilgili değişiklikleri de gözönünde bulunduracak ve belirlenen hükümlere uygun olarak, sözkonusu alanlarda yapılacak boşaltmanın sonuçlarının değerlendirilebileceği yeterli bir ilmi zeminin bulunuup bulunmadığını tespit edeceklerdir.

C) Genel düşünceler ve şartlar :

1. Çevrenin kullanılmasını etkileme ihtimalleri: (Mesela : Yüzen veya kıyıya vurmuş maddeler, bulanıklık, hoş olmayan kokular, renksizleşme ve köpürme);

2. Deniz hayatına, balık ve kabuklu deniz hayvanlarının yetiştirilmesine, balık stoklarına ve dalyanlara, deniz yosunu toplanmasına ve yetiştirilmesine muhtemel etkileri;

3. Denizin diğer kullanılma şekillerine olacak muhtemel etkiler : (Mesela : Sanayiin kullanacağı suyun niteliğinin bozulması, yapıların sualtı bölümlerinin paslanması, yüzen maddeler yüzünden gemilerin hareket kabiliyetlerinin kısıtlanması, deniz tabanına artıkların ve katı eşyanın birikmesi sonucunda balıkçılık ve denizciliğin güçleşmesi, ilmi sebepler veya tabii haliyle saklanmak üzere özel değeri olan alanların korunması);

4. Maddeleri denize daha az zararlı hale getirdikten sonra dökmek üzere, karada yerleşmiş muameleye tabi tutma, dökme ve ortadan kaldırma yöntemlerinin mevcudiyeti, seçme imkânları ve uygulanabilirlikleri.

ARNAVUTLUK adına
CEZAYİR adına
FAS adına
FRANSA adına
İSPANYA adına
İSRAİL adına
İTALYA adına
KIBRIS adına
LİBYA ARAP CUMHURİYETİ adına
LÜBNAN adına
MALTA adına
MISIR adına
MONAKO adına
SURİYE ARAP CUMHURİYETİ adına
TUNUS adına
TÜRKİYE adına
YUGOSLAVYA adına
YUNANİSTAN adına

FEVKALADE HALLERDE AKDENİZİN PETROL VE DİĞER ZARARLI MADDELERLE KİRLENMESİNDE YAPILACAK MÜCADELE VE İŞBİRLİĞİNE AİT PROTOKOL

Akdenizin Kirlenmeye Karşı Korunmasına Ait Sözleşmeye Taraflar olarak,

Akdeniz sahasında petrol ve diğer zararlı maddeler yolu ile meydana gelen ciddi deniz kirlenmesinin sahildar Devletler ve deniz ekosistemi için tehlike yaratma potansiyeline sahip bulunduğunu kabul ederek,

Bu kirlilikle mücadele için sahildar Devletlerin işbirliğine ihtiyaç bulunduğunu dikkate alarak,

Gemilerden Vaki Olan Kirliliğin Önlenmesine Ait Uluslararası 1973 Sözleşmesini; Petrol Kirliliği Yaratan Kaza Hallerinde Açık Denizlere Müdahale Edilmesine Uluslararası 1969 Sözleşmesini; aynı zamanda, Denizlerin Petrol Dışındaki Maddeler Tarafından Kirlenmesi Halinde Açık Denizlere Müdahale Edilmesi hakkında 1973 Protokolünü hatırda bulundurarak,

Petrol Kirlenmesi Zararlarında Kamu Yükümlülüğü hakkında Uluslararası 1969 Sözleşmesini de gözönünde bulundurarak,

İŞBU PROTOKOLE TARAF OLANLAR AŞAĞIDAKİ ŞEKİLDE ANLAŞMAYA VARMIŞLARDIR:

Madde : 1

Akdenizin Kirlenmeye Karşı Korunmasına Ait Sözleşmenin (bundan sonra «Sözleşme» olarak anılmıştır) 1 nci maddesiyle tanımlanan saha içinde kaza sonucu büyük miktarlarda petrol veya diğer zararlı maddelerin mevcudiyeti veya küçük miktarlardaki boşaltmaların birikerek denizi kirletmesi veya kirletmek üzere bulunması ile deniz ortamına, kıyılara veya Taraflardan birinin veya birkaçının buraya bağlı menfaatlerine yönelmiş ciddi ve yakın tehlike durumlarında gerekli tedbirleri almak üzere işbu Protokole Taraf Olanlar (bundan sonra «Taraflar» olarak anılmıştır) işbirliği yapacaklardır.

Madde : 2

İşbu Protokolün amaçları açısından «bağlı menfaatler» terimi, diğer menfaatler yanında, sahildar bir Devletin menfaatlerinin dolaysız olarak aşağıdaki noktalarda etkilenmesini veya tehlikeye düşmesini ifade etmektedir :

a) Balıkçılık faaliyetleri de dahil olmak üzere, kıyı sularında, limanlarda veya körfezlerde yapılan faaliyetler;

b) Su sporları ve dinlenme de dahil olmak üzere, sözkonusu bölgenin tarihi ve turistik çekiciliği;

c) Sahil nüfusunun sağlığı;

d) Canlı kaynakların korunması.

Madde : 3

Taraflar tek tek veya ikili veya çok taraflı işbirliği yolu ile, denizlerin petrol ve diğer zararlı maddelerle kirlenmesine karşı mücadele etmek üzere, âcil durum planlarının ve araçlarının hazır bulundurulmasına ve teşvik edilmesine gayret göstereceklerdir. Bu araçlar özellikle, fevkalâde hâllerde kullanılmak üzere hazırlanmış araç ve gereçleri, gemileri, uçakları ve personeli kapsar.

Madde : 4

İşbu Protokolün 1 nci maddesinde belirtilen durumlar hakkında Akdeniz Bölgesi için mümkün olduğu kadar kesin bilgiye sahip olmak üzere Taraflar, tek tek veya ikili veya çok taraflı işbirliği yolu ile, sürekli denetleme faaliyetlerini geliştirecek ve uygulayacaklardır.

Madde : 5

Denizde iken paketler hâlinde, yük kaplarıyla, taşınabilir tanklarla, karayolu veya demiryolu nakliyatında kullanılan tanklarla bırakılan veya kaybedilen zararlı maddelerin deniz ortamını kirletme tehlikelerini azaltmak amacı ile kurtarılması ve tekrar ele geçirilmesi konusunda Taraflar imkânları elverdiği ölçüde işbirliği yapacaklardır.

Madde : 6

1. Bütün Taraflar aşağıda belirtilen konularla ilgili bilgileri diğer Taraflara yaymayı taahhüt ederler:

a) Denizlerin petrol ve diğer zararlı maddelerle kirlenmesine karşı mücadele ile görevli yetkili milli teşkiât veya makamları;

b) Denizlerin petrol ve diğer zararlı maddeler yolu ile kirlenmesi hakkında hazırlanan raporları teslim alacak ve Tarafların birbirlerine yardımcı olmaları gereken tedbirlerin alınması ile görevli bulunacak yetkili milli makamları;

c) Denizlerin petrol ve diğer zararlı maddeler ile kirlenmesinin önlenmesi için geliştirilen yeni usulleri, kirlenmeyle mücadele için yeni tedbirleri, bu konularla ilgili araştırma programlarının geliştirilmesini.

2. Birbirleriyle karşılıklı bilgi alış verişinde bulunmaya karar vermiş olan Taraflar, bu bilgiyi aynı zamanda Bölge Merkezine de bildireceklerdir. Merkez bu bilgiyi diğer Taraflara ve şartname usulü ile işbu Protokole Taraf olmayan diğer Akdeniz sahildar Devletlere iletecektir.

Madde : 7

1. Maddede belirtilen olaylar ve durumlar hakkında alınacak bütün raporların ve âciliyeti bulunan bilginin gerekli sürat ve güvenilirlikle elde edilmesini, gönderilmesini ve dağıtılmasını sağlamak üzere Taraflar, ellerinde bulunan haberleşme imkânlarının kullanılmasını bir işbirliği içinde yürütmeyi taahhüt ederler. Bölge Merkezi, işbirliği içinde yürütülecek bu gayrete katılmaya ve özellikle 10 ncu maddenin 2 nci paragrafı ile kendisine verilen görevleri yerine getirmeye imkân verecek haberleşme vasıtaları ile donatılacaktır.

Madde : 8

1. Bütün Taraflar, kendi bayraklarını taşıyan gemilerin kaptanlarına ve kendi sınırları içinde kayıtlı uçakların pilotlarına gerekli talimatı vererek, işbu Protokolün 1 nci Eki uyarınca, aşağıda belirtilen durumları en hızlı ve yeterli kanallarla Taraflardan birine veya Bölge Merkezine iletmelerini sağlayacaklardır :

a) Denizin petrol ve diğer zararlı maddeler tarafından kirlenmesine yol açan veya yol açacak nitelikte olan kazaları;

b) Deniz ortamına, kıyılara veya Taraf veya Tarafların bağlı menfaatlerine ciddi ve yaklaşan tehlikenin habercisi olabilecek petrol dökülmelerini ve diğer zararlı maddelerin varlığını, özelliklerini ve büyüklüklerini.

2. 1 nci paragrafa uygun olarak toplanacak bilgi, kirlenme dolayısıyla etkilenmesi muhtemel diğer Taraflara :

a) Bu bilgiyi elde etmiş olan Tarafça doğrudan doğruya veya tercihan Bölge Merkezinden geçirilerek; veya,

b) Bölge Merkezi tarafından, bildirilecektir.

Taraflar arasında doğrudan doğruya haberleşmenin yapılması halinde, sözkonusu Taraflarca alınacak tedbirlerden Bölge Merkezi haberdar edilecektir.

3. 2 nci paragrafın hükümlerinin uygulanması halinde Taraflar Sözleşmenin 9 ncu maddesinin 2 nci paragrafı ile getirilen sorumluluklarla bağlı olmayacaklardır.

Madde : 9

1. İşbu Protokolün 1 nci maddesiyle tanımlanan durumla karşılaşan bütün Taraflar şu şekilde davranacaklardır :

a) Kazanın veya âcil durumun mahiyetini ve vüsatini tayin etmek üzere gerekli değerlendirmeyi yapmak veya duruma göre, petrol veya diğer zararlı maddenin çeşidi ve takribi miktarı ile kirliliğin sürüklenme yönünü ve hızını tahmin etmek;

b) Kirlenmenin etkilerinin ortaya çıkmaması ve azaltılması için uygulanabilecek bütün tedbirleri almak;

c) Bu değerlendirmelerden ve kirlenme ile mücadele için alınan veya alınması düşünülen tedbirlerden diğer Tarafları zaman geçirmeden doğrudan doğruya veya Bölge Merkezi yolu ile haberdar etmek;

d) Mümkün olduğu sürece durumu gözlemeye devam etmek ve 8 nci madde uyarınca rapor vermek.

2. Bir geminin sebebiyet verdiği kirlenme ile mücadelenin yürütülmesi sırasında, bütün imkânlarla gemide bulunan insanların ve mümkün olduğu ölçüde geminin emniyete alınmasına çalışılacaktır. Bu tedbirleri uygulayan Taraf, Hükümetlerarası Denizcilik Danışma Teşkilatını (IMCO) haberdar edecektir.

Madde : 10

1. Kendi sahillerini kirletme tehlikesi taşıyan petrol ve diğer zararlı maddelerle mücadele etmek üzere yardıma ihtiyacı bulunan herhangi bir Taraf, önce bu kirlilikten en fazla zarar görmesi muhtemel olan Taraflardan başlamak üzere, 6 ncı maddede belirtilen şekilde, diğer Taraflardan doğrudan doğruya veya Bölge Merkezi aracılığı ile yardım isteyebilir. Bu yardım ilgili Tarafa özellikle, uzman tavsiyeleri, denizde yürütülecek ameliyeler için gerekli malzeme, araç, gereç ve vasıtaların sağlanması veya tahsis edilmesi olabilir.

2. Kirlilikle mücadele için faaliyete geçmiş bulunan Tarafların, ameliyenin düzenlenmesi üzerinde anlaşamamaları halinde, Bölge Merkezi Tarafların iznini alarak, sözkonusu Taraflarca tahsis edilmiş olan imkânların koordinasyonunu yapar.

Madde : 11

İşbu Protokolün Bölge Merkezi hakkındaki 6 ncı, 7 nci, 8 nci, 9 ncu ve 10 ncu maddelerinin ilgili hükümlerinin uygulanması, muhtemelen kurulacak Alt - Bölge Merkezlerine de, Alt - Bölge Merkezlerinin hedefleri, görevleri, Bölge Merkezi ile olan münasebetleri gözönüne alınarak, uygun şekilde yaygınlaştırılacaktır.

Madde : 12

1. İşbu Protokole Taraf olanların olağan toplantıları Sözleşmenin 14 ncü maddesi uyarınca düzenlenen Sözleşme Taraflarının olağan toplantıları sırasında yapılır. İşbu Protokolün Tarafları, Sözleşmenin 14 ncü maddesine uygun olarak olağanüstü toplantılar da düzenleyebilirler.

2. İşbu Protokol Taraflarının toplantılarının amacı :

a) Protokolün uygulanmasına nezaret etmek ve alınan tedbirlerin uygun olup olmadığını ve özellikle Ekler şeklinde olmak üzere başka tedbirler almanın gerekip gerekmediğini incelemek;

b) İşbu Protokole yapılmış her eki tekrar gözden geçirmek ve gerekiyorsa değişiklikler yapmak;

c) İşbu Protokolün uygulanmasında ihtiyaç duyulan bütün diğer görevleri yerine getirmektir.

Madde : 13

1. Sözleşmenin bütün Protokollerle ilgili hükümleri işbu Protokole de uygulanır.

2. Protokole Taraf olanlarca başka türlü bir anlaşmaya varılmadığı takdirde, Sözleşmenin 18 nci maddesine uygun olarak kabul edilen İçtüzük ve mali hükümler, işbu Protokol için de uygulanır.

BUNUN ŞAHİDİ OLARAK aşağıda imzaları bulunanlar, kendi hükümetleri tarafından tam yetkili kılınarak, işbu Sözleşmeyi imzalamışlardır.

16 Şubat 1976 günü Barselona'da Arap, İngiliz, Fransız ve İspanyol dillerinde birer nüsha olmak üzere DÜZENLENEN dört metin eşit derecede geçerlidir.

İŞBU PROTOKOLÜN 8 NCİ MADDESİNE GÖRE HAZIRLANACAK RAPORUN MUHTEVASI

1. Genel kural olarak her rapor, mümkün olduğu ölçüde :

a) Kirlenme kaynağının mahiyetini (mümkünse geminin hüviyetini),

b) Olayın veya gözlemin coğrafi mevkiini, saat ve tarihini,

c) Bölgede rüzgârın ve denizin durumunu ve,

d) Kirlenme kaynağı bir gemi ise, onun hakkında uygun teferruatı ihtiva edecektir.

2. Özellikle her rapor, mümkün olduğu ölçüde :

a) Kirlenmeye sebep olan zararlı maddelerin niteliği hakkında teferruatlı bilgileri ve bu maddelerin teknik isimlerinin doğrusunu (doğru teknik isim yerine ticari isim kullanılmamalıdır),

b) Denize atılmış bulunan veya atılması ihtimali olan zararlı maddelerin tahmini veya hatasız miktarını, yoğunluğunu ve muhtemel durumunu,

c) İmkân elverdiği ölçüde, ambalajın ve maddeyi tanımaya yarayacak markaların tasvirini ve,

d) Yollayanın, alıcının veya imalatçının ismini ihtiva edecektir.

3. Mümkün olduğu ölçüde, her rapor açık ve seçik olarak denize atılan veya atılması ihtimali olan zararlı maddenin bir hidrokarbür olup olmadığını, zararlı maddenin katı veya sıvı veya gaz hallerinden hangisinde bulunduğunu ve bu maddenin yığın veya paket halinde, özel kaplardan, taşınabilir tanklardan veya karayolu veya demiryolu nakliyatında kullanılan tanklardan hangisinde nakledilmekte olduğunu belirtir.

4. İmkân elverdiği ölçüde, her rapor, muhataplarından biri tarafından istenen veya rapor müellifinin uygun bulduğu diğer bütün bilgiler ile de tamamlanmalıdır.

5. İşbu Protokolün 8 nci maddesinin 1 nci paragrafında belirtilen kişiler:

a) İlk raporu, mümkün olduğu ölçüde, durumun gelişmesi ile ilgili bilgilerle tamamlanmalı ve,

b) Zarar görmüş Devletlerden gelen tamamlayıcı bilgi taleplerini, mümkün olduğu ölçüde, yerine getirmelidir.

ARNAVUTLUK adına
CEZAYİR adına
FAS adına
FRANSA adına
İSPANYA adına
İSRAİL adına
İTALYA adına
KIBRIS adına
LİBYA ARAP CUMHURİYETİ adına
LÜBNAN adına
MALTA adına
MISIR adına
MONAKO adına
SURİYE ARAP CUMHURİYETİ adına
TUNUS adına
TÜRKİYE adına
YUGOSLAVYA adına
YUNANİSTAN adına

I - Gerekçeli 29 S. Sayılı basmayazı Milli Güvenlik Konseyinin 13 ncü Birleşim tutanağına bağlıdır.
II - Bu Kanunu; Milli Güvenlik Konseyi (Doğrudan) görüşmüştür.
III - Esas No. : 1/16.